

Adviesbundel

Vroeg & nabij

april 2024

www.ouderspunt.be

Ouderspunt

Inhoudstafel

- 1** Woord vooraf
- 2** Conceptnota doorgelicht
- 3** Trajectondersteuning
- 4** Warme en zorgzame hulp
- 5** Eigen regie
- 6** Verantwoordelijkheden voor ouders
- 7** Efficiënt werken en netwerken
- 8** Het besluit

Vroeg & nabij

Met de conceptnota 'Vroeg & nabij' wil de minister het gezins- en jeugdhulpbeleid grondig hertekenen. Je moet hulp zo vroeg mogelijk inschakelen. Dat is de kerngedachte. Bovendien moet hulpverlening plaatsvinden in de eigen leefwereld van gezinnen en jongeren. Denk hierbij aan de buurt en de school.

In deze nieuwe geïntegreerde aanpak voorzien beleidsmakers extra kansen voor gezinnen in een kwetsbare situatie. Zodat alle kinderen en jongeren kansrijk kunnen opgroeien.

www.vroegennabij.be

Woord vooraf

Samen met enkele ouders nam Ouderspunt de conceptnota 'Vroeg & nabij' van de Vlaamse regering grondig door. We konden achter heel wat ambities staan, maar we merken dat verschillende principes nog vaag blijven. Veel hangt af van de concrete uitwerking van deze nota.

Daarom dacht onze oudergroep alvast na over hoe enkele adviezen concreter kunnen zijn. We bekeken hiervoor ook onze adviezen uit eerder gepubliceerde adviesbundels. En we stuurden een elektronische bevraging uit naar onze ouders en contacten.

Tot slot stelden we onze suggesties in december 2023 voor aan Bruno Vanobbergen (administrateur-generaal van het agentschap Opgroeien) en Thierry Taverna (adjunct-kabinetschef welzijn en jeugd van minister Crevits).

Conceptnota doorgelicht

Bij het lezen van de conceptnota 'Vroeg & nabij' vielen ons meteen een aantal sterke punten op.

- hulp vroeger aanbieden en dichterbij gezinnen
- trajectondersteuning
- samenwerking tussen verschillende soorten hulpverleners
- betere samenwerking met de jongeren én hun ouders en belangrijke mensen uit de omgeving
- geen breuken
- continuïteit
- regie in handen van gezinnen

Trajectondersteuning vinden ouders het belangrijkste. Want dat betekent één duidelijk aanspreekingspunt dat zorgt voor betere en begrijpelijke informatie, samenwerking met kind en ouders en iemand die luistert en helpt zoeken. Zo komt er sneller ononderbroken hulp.

In wat volgt gaan we in op de thema's die ouders en cliënt-vertegenwoordigers belangrijk vinden.

Belangrijk

- Trajectondersteuning
- Warme en zorgzame hulp
- Samenwerken
- Preventie en vroeg-detectie

Komt ook aan bod

We bespraken ook wat ouders begrijpen onder bijschakelen, eigen regie, efficiënt werken, verantwoordelijkheid van ouders en hoe zij dit concreet zien.

We geven bij alle thema's graag de bezorgdheden van ouders mee.

Traject- ondersteuning

Ouders zien trajectondersteuning als een kans om beter samen te werken, beter geïnformeerd te zijn en een standvastigere betrokkenheid te creëren.

De trajectondersteuner is best iemand die aan de kant van het gezin staat. Als een verbindende figuur die van bij de start aanwezig is en het hele traject opvolgt. Sommige gezinnen zullen misschien na de opstart vaak beroep doen op deze ondersteuner, anderen niet. Het feit dat er iemand steeds bereikbaar is, is voor ouders belangrijk. De trajectondersteuner mag niet op de achtergrond verdwijnen, zoals gebeurt bij Eén gezin één plan. Het mag geen tijdelijke figuur zijn.

Dat er een bijzondere en fijne samenwerking tussen de begeleider en het gezin heerst. Een stevig fundament om verder te bouwen en stappen te zetten.

Voor ouders moet de trajectondersteuner al aansluiten vanaf het allereerste plan. Hij staat aan de kant van het gezin, zorgt voor informatie, verheldering en ondersteuning bij het formuleren van vragen en noden.

Drie opdrachten voor de trajectondersteuner

- 1** Ondersteunen
- 2** Verbinden
- 3** Signaleren

De trajectondersteuner, zo zien ouders het

De trajectondersteuner gaat in gesprek met hulpverleners. Hij staat aan de kant van het gezin. Hij heeft geen vooroordelen en is neutraal. Hij is dan ook niet verbonden aan een hulpverlenende dienst.

Ondersteunen

- zicht geven op hoe het proces verloopt
- meedenken met het gezin: partner zijn voor het gezin
- duidelijkheid geven over de informatie die er over het gezin is
- deze informatie zwart op wit delen
- het gezin recht geven op aanvullingen of correcties

Verbinden

- noden/vragen van ouders en jongere in kaart brengen
- duidelijkheid geven over alle betrokkenen
- verwachtingen ten opzichte van iedereen formuleren
- het hele verhaal duidelijk en transparant in kaart brengen
- met aandacht voor meervoudige vragen vanuit verschillende levensdomeinen
- overzicht bewaken
- de trajectondersteuner heeft de macht en het mandaat om op vraag van het gezin hulpverleners te betrekken
- helpt zoeken naar oplossingen als de cliënt vast zit

Signaleren

- een open geest houden voor problematieken die de betrokken hulpverleners niet zelf kunnen opvangen
- stappen zetten wanneer dit nodig blijkt te zijn: zaken zelf in handen nemen

Voor ouders betekent dat:

- iemand die vanuit een onafhankelijke positie werkt en bemiddelt indien nodig
- iemand die voor ouders een rechtstreeks aanspreekpunt is en het gezin ondersteunt
- iemand die de ouders kan vertegenwoordigen bij hulpverleners
- iemand die open staat voor het gezin, wat niet hetzelfde is als altijd gelijk geven
- iemand die duiding geeft bij beslissingen, zodat vooruitgang mogelijk is
- iemand die met alle betrokken partijen omgaat, ook bij moeilijke relaties zoals vechtscheidingen. En daar waar culturele of taalverschillen meespelen

Hulpverleners moeten doorverwijzen als het gaat om een probleem dat niet gelinkt is aan jeugdhulp. Denk aan een leerstoornis of een voedingsproblematiek.

Bedenkingen van ouders

- het is heel belangrijk om de functie van trajectondersteuner goed in de praktijk te zetten
- zeker wanneer de jeugdrechtbank betrokken is
- de trajectondersteuner moet bereid zijn om een opleiding te volgen, zodat hij minimale basiskennis heeft over de verschillende problematieken die een gezin onder druk kunnen zetten
- een bijscholing over relationele aspecten, vertrouwen, gespreksvoering en bemiddeling is interessant
- kennis over narcistische persoonlijkheden is nodig (narcistisch ouderschap, emotionele manipulatie) > tip auteur Diane Ruthgeerts
- bij het wegvallen van de trajectondersteuner moet meteen iemand anders het overnemen
- de trajectondersteuner moet zonder voor-informatie luisteren naar een gezin. is het nodig dat hij het dossier kent?
- het klassieke gezin is zeldzaam. Spreken over 'het gezin' is een probleem.

Inspraak van kinderen is een must. Vertel hen duidelijk en transparant wat er zal gebeuren en waarom. Vanaf 12 jaar mogen kinderen hulp weigeren. Dat recht kan er voor zorgen dat zij niet verder ontwikkelen. Het moet duidelijk zijn wanneer ontwikkeling en ontplooiing in het gedrang komen.

De trajectondersteuner is een belangrijke persoon voor het gezin. Daarom moet het mogelijk zijn om een andere trajectondersteuner te krijgen, wanneer het niet klikt met het gezin.

Warme en zorgzame hulp

Warm en zorgzaam verbinden kan je niet opleggen. Het is geen knop die je omdraait, het vergt een mentaliteitswijziging. Nochtans zou er voor ouders geen andere soort hulp mogen bestaan. Vertrouwen staat hierbij centraal.

Zorgzaam

Zorgzaam betekent dat de hulpverlener alles doet om negatieve effecten te vermijden. Hij hanteert een open communicatie en blijft ook in moeilijke situaties zorgzaam in dialoog gaan. De hulpverlener houdt steeds contact met ouders, toont interesse in het gezin, is alert voor verjaardagen, een eerste werkdag ... Hij heeft het niet steeds over problemen, maar toont een betrokkenheid die verder gaat dan de moeilijkheden. Dat draagt bij tot een betere relatie op lange termijn.

Objectief

Voor ouders moet een hulpverlener ook objectief en duidelijk zijn. Hij baseert zich op feiten. En is in staat om een objectief verslag te maken.

“Dat is hulp waarbij je je veilig voelt om open en eerlijk je verhaal te vertellen. Het is een plek waar naar jou, als ouder, echt geluisterd wordt. Waar je samen zoekt naar waar het misgaat en wat er nodig is. Het is een plek waar je op adem komt, waar er iemand voor je zorgt en je je kwetsbaar mag opstellen.”

Objectieve verslaggeving

Ouders vinden de verslaggeving die verschillende perspectieven opneemt objectiever. Dat verslag komt niet alleen uit de pen van de hulpverlener, ook cliënten bepalen mee wat er in staat. Alle meningen staan daarin naast elkaar. Hulpverleners hanteren het juiste woordgebruik.

Wat ouders belangrijk vinden:

- Ouders willen nakijken wat er in het dossier staat.
- Ouders mogen vragen wat met de informatie uit het dossier gaat gebeuren.
- Ouders mogen documenten toevoegen aan het dossier.
- Ouders mogen zaken corrigeren of op zijn minst een eigen visie toevoegen.
- Ouders kunnen documenten ondertekenen voor akkoord of voor gezien.
- Ouders mogen er uit halen waar zij als ouders niet mee eens zijn.

Als een consulent of een hulpverlener in een dossier of bij de jeugdrechtbank een verslag gebruikt, waarover hij niet in overleg ging met de jongere en/of de ouders, wegens tijdsgebrek, dan klopt dat toch niet.

Outreaching werken

Bij mensen thuis een gesprek voeren, is een meerwaarde.

Dat getuigt van luisterbereidheid.

Het zegt dat de hulpverlening je wereld, je gezin en je leven oprecht wil kennen.

Zorgzaam werken wil ook zeggen dat hulpverleners zich bij anderen thuis gedragen als respectvolle bezoekers.

Bedenkingen

Bij niet-vrijwillige hulpverlening staat warm en zorgzaam verbinden onder druk. Want van bij de start voelen de betrokkenen al een zekere dwang. Maar toch zijn ook hier openheid, dialoog en eerlijkheid heel belangrijk.

Soms zijn relaties en vertrouwen geschonden, maar ook hier is verbindende communicatie essentieel. Zowel met de hulpverlening, als met de leden van het gezin onderling.

Bij conflict of vchtscheidingen vormt dit nog een grotere uitdaging. Realiseer dan openheid door iedereen zijn verhaal een plaats te geven. Let op bij inzage van het dossier, dan is het wel nodig de verschillende partijen apart te houden.

*Een warme
boodschap begint bij
de beleidsmakers.
Hoe kan men met
zoveel druk van
bovenaf nog
empathisch werken?*

Een warme oproep

Mensen voelen zich soms verwaarloosd, opzij geschoven. Ze ondervinden al problemen, nog voor ze hulp hebben ingeschakeld.

We moeten ervoor zorgen dat de hele maatschappij een warme boodschap uitstraalt.

Het personeelstekort, het verloop van personeel legt extra druk op een team. De lange wachttijden. Dat legt allemaal extra druk in de relatie met ouders, in een team en bij de individuele hulpverlener. Zo vormt het een hindernis voor een warme en zorgzame relatie.

Eigen regie

De vragen van kinderen, jongeren en gezinnen zijn leidend in een hulpverlenings-traject. Zij geven de regie aan. Dat hangt samen met verantwoordelijkheid. Als je ouders hun verantwoordelijkheid laat opnemen, wil dat zeggen dat ook bij problemen de regie in handen van het gezin blijft.

De hulpvraag moet steeds de basis zijn van hulpverlening. Regelmatig moet je deze vraag opnieuw stellen en bijstellen, zodat je de hulpverlening indien nodig kan bijstellen. Dat is een mooie en belangrijke ambitie, die pas realiteit kan worden als je hier zorgzaam mee omgaat. Het zou daarom goed zijn dat hulpverleners hun aanpak steeds bespreken met de ouders. Een samenwerking met cliënten moet daarom, van bij de start, evident zijn.

Voor ouders betekent dat:

- Ouders zijn het eerste aanspreekingspunt. Ook wanneer de medewerking van ouders miniem is, moet je hen steeds aanspreken en beluisteren.
- Maak afspraken rond de omgang met het gezin, zeker bij gescheiden ouders.
- Bezorg een plan van aanpak aan de ouders.
- Bereid overlegmomenten samen met het gezin voor.
- Stel samen de agenda op.

Bedenkingen van ouders:

- Wie spreken hulpverleners het eerst aan, wanneer ouders gescheiden zijn? Wie eerst aan het woord komt, zet vaak de sfeer. Hulpverleners hebben te weinig aandacht voor dit probleem.
- Bij vechtscheidingen is hulpverlening ontoereikend. Want wat is dan 'het gezin'? Wie krijgt dan de regie?
- Wanneer het gezin een andere culturele achtergrond

heeft en/of een andere moedertaal spreekt, bemoeilijkt dat de communicatie.

- Er is bezorgdheid over de inzetbaarheid en de betaalbaarheid van tolken.

Nog te vaak hebben ouders het gevoel dat ze na het uitspreken van een hulpvraag opzij worden gezet. Hulpverleners hebben een beeld over je en op basis daarvan gaan ze verder. Zij houden geen rekening met het feit dat je als ouder ook ontwikkelt, bijleert, tot besef komt.

Preventie en vroeg-detectie

Dat klinkt heel goed. Maar het kan leiden tot meer bemoeienissen. Het kan **bedreigend** overkomen en gezinnen op zichzelf doen terugplooiën. Let op dat hulpverleners niet over-problematiseren. Gezinnen moeten de kans krijgen om zelf oplossingen te zoeken.

Er spelen altijd **vooroordelen**. Ouders mogen zich niet beschuldig, bekeken, gecontroleerd of ondergewaardeerd voelen. Want dan gaat het al mis van bij de start. Hulpverleners moeten eerst aftasten of er een vraag is, voordat ze oplossingen aanreiken.

Volgens ouders spelen **scholen en CLB's** een belangrijke rol. Toch kan het ook een averechts effect hebben.

Preventie en vroeg-detectie kan enkel als je als ouder 'fouten' mag maken. En dat je niet meteen veroordeeld wordt, als je even niet weet wat je moet doen.

Bezorgd over samenwerken met CLB

Ouders zijn bezorgd over de samenwerking met het CLB. Wanneer er een probleem is, brieft de school en/of de zorgleerkracht de CLB-medewerker. Zo ontstaat een verhaal dat reeds gekleurd is. Bovendien zijn jongeren soms thuis heel anders dan op school. Het verhaal van ouders is hierbij erg belangrijk, om te bepalen of er een probleem is met de jongere of het gezin.

Is de samenwerking met ouders opgenomen in het takenpakket van de CLB-medewerker? Worden ouders als partner betrokken in het formuleren van een nood en in het verdere stappenplan?

Met samenwerking vragen ouders meer dan een telefoontje. Zij verwachten dat de CLB-medewerker luistert naar vragen van ouders en hun bezorgdheid over hun kind serieus neemt.

Ook hier komt het personeelstekort en de wisseling van personeel ter sprake. De voortdurende verandering komt niet enkel door het verloop in de sector, maar ook door de opsplitsing tussen onthaalmedewerkers en trajectmedewerkers. Veranderen van contactpersoon of begeleider kan de vertrouwensrelaties schaden.

Tips voor hulpverleners

- Ga pas verder met je informatie als je het hebt afgetoetst bij de betrokkenen.
- Toets ook je eigen inzichten en hypothesen af bij de ouders.
- Spreek hierover niet met anderen, zonder dat ouders op de hoogte zijn.
- Ga in op vragen tot overleg van ouders.
- Let op met vooroordelen en veroordelen.
- Let op met ingrijpen zonder kennis van zaken, zonder zicht op het gehele verhaal.
- Sommige diensten zijn niet voldoende op de hoogte van de mogelijkheden binnen jeugdhulp. Dat leidt ertoe dat hulpverleners mogelijk conclusies trekken buiten hun eigen expertise.

Ouders klagen ook het probleem van wachttijden aan. Wanneer ouders hulp inroepen, hebben ze ervaren dat er een gebrek aan personeel is, een gebrek aan gepast aanbod en tijd.

Om vroeg en nabij hulp te bieden, is het belangrijk dat hulpverleners kort op de bal kunnen spelen. En dat kan nu niet.

Pas op met narcistische persoonlijkheden. Zij zullen naar buiten toe alles goed doen, maar onderhuids staat het gezin toch onder druk.

Efficiënt werken en netwerken

De huidige middelen en het personeel moeten beter ingezet worden. Ouders vertalen dat naar minder administratie en meer inzet in rechtstreeks contact met de gezinnen. Kortom, meer samenwerking met de ouders.

Efficiënt werken betekent ook: gepaste hulp op tijd inschakelen. Met de bedenking hierbij dat het betaalbaar moet blijven voor ouders.

Ouders hopen vooral dat 'zorg' en 'hulp' niet op de vrije markt komen. In de conceptnota klinkt het soms alsof er minder controle zou zijn. Toch moeten we waken over de kwaliteitscontrole.

Samenwerken is écht samenwerken. En samen uitzoeken wie betrokken is en hoe. Een netwerk is pas handig als er duidelijkheid en transparantie is. Wat verwachten we van wie en hoe lang?

Schakel mensen uit de privékring niet zomaar in

- Maak duidelijke afspraken bij het inzetten van persoonlijke netwerken. Ondersteuning is geen controle.
- Heb respect voor de privacy. Het inschakelen van je privékring kan leiden tot vriendschapsbreuken. Het gevaar dreigt om alleen achter te blijven.
- Maak bespreekbaar wie je belangrijk vindt en waarom.
- Ga samen op zoek. Sommige mensen denken dat ze geen netwerk hebben.
- Bel geen mensen op zonder toestemming van de ouders.
- Deel als hulpverlener geen informatie, laat dat aan de ouder over.
- Spreek duidelijk af wat je van wie verwacht en stel grenzen.
- Bepaal deze grenzen samen met de ouders.
- Let op met netwerken van ex-partners. Vraag na of die contacten gewenst zijn.

Soms wil je niet dat iedereen uit je privékring alles weet. Soms wordt op zo'n moment pijnlijk duidelijk dat je op sommige mensen niet hoeft te rekenen bij problemen.

Het is belangrijk om afspraken te maken, zodat er geen breuken ontstaan met familie en vrienden. Zo blijven zij de ouder als mens zien. En bieden ze steun van mens tot mens, zonder oordeel en zonder veroordelen.

Netwerken: voor- en nadelen

Ieder netwerk is anders. Sommigen denken enkel aan een professioneel netwerk, anderen zien in een netwerk een privékring rond een gezin. Beiden hebben voor- en nadelen.

Een goed netwerk bestaat uit hulpverleners, die je liefst tijdelijk nodig hebt en mensen uit je eigen kring. Deze laatste geven je steun en blijven, ook wanneer de hulpverleners wegvallen.

Een netwerk helpt om even weer op adem te komen als ouder, op een moment dat je niet meer alleen kan. Er zijn wel een aantal bedenkingen die voortkomen uit negatieve ervaringen met vriendennetwerken.

Als je vrienden of familie inzet in een hulpverleningstraject, kunnen zij uit goede bedoelingen te ver gaan. Het kan er voor zorgen dat je minder open, wantrouwig of zelfs kwaad wordt bij je vrienden. Zo verlies je hen.

Het uitbouwen van een netwerk mag je als hulpverlener niet opdringen. Het is niet omdat het een goede praktijk is, dat iedereen daarmee geholpen is.

Het is ook niet aan hulpverleners om te bepalen wie je uit je netwerk moet aanspreken.

Een vriendennetwerk dat je inschakelt in hulpverlening, kan vriendschappen kosten. Vrienden zijn hier niet toe opgeleid en kunnen over je grenzen heen gaan. Vrienden mogen geen controleurs zijn.

Over professionele netwerken

Netwerken mag je niet zomaar inzetten. Ze moeten efficiënt blijven en niet leiden tot meer overleg zonder ouders. Heb een duidelijk doel en betrek enkel die mensen waarmee je dat doel wil bereiken. Denk er aan dat ouders nooit zomaar hun verantwoordelijkheid en ouderschap afgeven.

Het is heel belangrijk dat de positie van cliënten duidelijk is en verstevigd wordt. Op alle fronten. Start met heldere informatie over rechten van ouders in jeugdhulp en over vertrouwens- en steunfiguren. Dat is evident, wacht hier niet mee tot het misloopt.

We hopen dat samenwerken vooral slaat op samenwerking met ouders. En dat hulpverleners hen zien als evidente gesprekspartners. Het is daarom belangrijk dat ouders zich rechtstreeks kunnen aanmelden voor 1 gezin 1 plan. Zo is de vraag van ouders meteen duidelijk voor wie een gepast hulpverlenersaanbod moet zoeken.

Verantwoordelijkheden van ouders

De verantwoordelijkheid van ouders gaat, voor de ouders die wij spraken, verder dan alleen plichten. Dat is evident. In die zin kan je ook verwachten dat ouders steeds hun verantwoordelijkheid willen opnemen. Ook hulp vragen is verantwoordelijkheid opnemen. Dat doe je steeds in het belang van je kind. En soms betekent dit 'afstand nemen' van je kind.

Dat wil ook zeggen dat wanneer jeugdhulp tussenkomt dat ouders zich nog steeds ouder willen blijven voelen. Jeugdhulp mag deze draad niet doorknippen. De tussenkomst van hulpverleners kan een afstand tussen ouders en kind creëren. Het is belangrijk om hier alert voor te zijn, zodat de relatie tussen beiden niet nog meer verstoort.

Wanneer je voelt dat je het als ouder niet meer aankunt, wanneer je bang bent dat het nog meer zal mislopen. Dat het dan je plicht is als ouder om hulp te zoeken.

Soms moet je je eigen gelijk naast de visie van anderen leggen. Dat is moeilijk, want gevoelens botsen. Je wil je kind dichtbij, je wil niet falen als ouder. Maar wanneer problemen je eigen kunnen overstijgen, moet je afstand nemen.

Hulp inroepen betekent:

Om hulp te kunnen aanvaarden, is een vertrouwensrelatie nodig en tijd. Dat laatste is in contrast met de beperkingen van het systeem. Denk aan:

- niet op tijd gepaste hulp krijgen
- te weinig personeel en te veel personeelwissels
- wachtlijsten
- beperkte informatie die je zelf moet opzoeken
- soms te veel hypothesen of diagnoses die niet afgetoetst zijn met het gezin
- settings waar jongeren nog meer spanning ondervinden dan er al was

Dat kan het schuldgevoel van ouders versterken. En leiden tot spijt bij de ouders dat ze hulp zochten.

Het is ook een teken van verantwoordelijkheid wanneer ouders melden dat de aangeboden hulp niet helpt.

*Een gebrek aan
erkenning en
betrokkenheid
creëert afstand.*

Een machtsverhouding

Cliënt in de jeugdhulp houdt altijd in dat je tegenover een zekere macht staat. Als ouder ben je kwetsbaar en sta je tegenover hulpverleners die weten hoe het eraan toegaat. Je hebt hulp nodig voor je kind en daarvoor ben je van hen afhankelijk. Jij als ouder bent eerder emotioneel, terwijl hulpverleners rationeel met het probleem bezig zijn. Er is hier altijd sprake van een machtsverhouding.

De machtsverhouding ontstaat meestal ook doordat hulpverleners meestal hoger-opgeleiden zijn of minstens meer kennis in de sector hebben. Hun aanpak is gebaseerd op bepaalde (Westerse) normen. Toch hebben hulpverleners, net als ouders en kinderen, ook een verantwoordelijkheid.

Sommige hulpverleners trekken conclusies of gaan voor oplossingen die aansluiten bij sector, opleiding en denkkader. Dat is menselijk, maar kan erg fout zijn. Hou daarom het gesprek met ouders altijd open.

Luister naar hoe zij dit ervaren en naar hun inzichten.

Ouders willen hun verantwoordelijkheid nemen. Ook in moeilijke situaties. Geef ouders dan ook de kans om dit te blijven doen.

Sommige hulpverleners trekken conclusies die niet relevant zijn. Zij moeten kunnen toegeven dat ze iets niet weten en dat ze fouten kunnen maken.

Het besluit

6 belangrijke principes bij de uitwerking van een nieuwe aanpak:

1

Regie in handen van cliënten

2

Begrijpbare informatie verzameld op
1 plek of bij 1 persoon.

3

Ondersteuning aan cliëntkant

4

Normaliseren van de hulpvraag

5

Openheid naar en samenwerking met
cliënten

6

Participatieve basishouding

Ouderspunt

Ouderspunt heeft meer dan 10 adviesbundels over actuele thema's in gezins- en jeugdhulp. Ontdek ze hier

 Ouderspunt is een erkende cliëntenorganisatie voor ouders met ervaring in de jeugdhulp

 info@ouderspunt.be

 www.ouderspunt.be